

Postkaart Nels-Thill, Bruxelles, Serie 36 No. 46, verstuurd vanuit Leuven. Het einde van de Vaartvest bood eveneens een prachtig zicht op de schepen, handelsactiviteiten, pakhuizen en hangars aan de overzijde van de Vaart.

Postkaart Nels-Thill, Bruxelles, Serie 36, No. 59, gelopen 1906. Wie via de Vaartvest richting Vaartstraat wandelt ontdekt de prachtige omgeving van de Vaartkom. Let op de vele handelspanden en platbodems. In het witte pand centraal op de kaart kochten de Leuvenaars graag hun mosselen.

3.2. Het douane entrepôt

Postkaart Nels-Thill, Bruxelles, Serie 36 No. 33, gelopen 1910. De Vaartvest richting Keizersberg verrast door een uniek gebouw, centraal op de kaart gelegen. In 1846-1849 werd vóór de Vaartkom een stapelhuis annex douanekantoor opgetrokken, ontworpen door stadsarchitect F.H. Laenen om zo alle handelsactiviteiten te kunnen controleren.

Postkaart H.N. à A. 708, met vermelding Union Postale Universelle – Wereldpostvereniging, gelopen 1903. Door op de Vaartvest richting Vaartkom te wandelen kan men het huidige douanekantoor bewonderen. Het toenmalige entrepôt had als doel op alle import- en exportactiviteiten de nodige accijnsheffingen, douanetaksen en spoorwegtoeslagen te heffen.

3.3. Brouwerij Artois

Postkaart Nels-Thill, met vermelding Photo Sergysels, Bruxelles, niet gelopen. Op een boogscheut van de Vaartvest lagen de - nu reeds gedeeltelijk afgebroken - brouwerij Artois; de trots van de Leuvenaars.

Postkaart met vermelding creation Vandam – K.H. en getekend Geesink, niet gelopen. Uiteraard kan men niet alleen in de buurt van de Vaartvest zijn dorst lessen met een frisse Stella !

4. Diestsevest

Postkaart Nels-Thill, Bruxelles, série 36, n° 131, gelopen 1920. Deze prentbriefkaart geeft een uniek zicht op de Diestsevest, waar de rijvakken toen nog gescheiden werden door prachtige bomenrijen. Let ook op het ijskarretje, de geladen houten kar en het toenmalige tramspoor, richting Diestsepoort.

Postkaart Nels-Thill, Bruxelles, série 36, n° 121, gelopen 1926. De Diestsevest vormde het centrum van één van de belangrijkste handelsroutes van Leuven. Op het centrale pleintje kon men even halt houden en zijn dorst lessen aan het waterfonteintje, vooraleer men met volgeladen karren de weg verder zette.

4.1. De Tweewaters

Postkaart, zonder vermelding uitgever, gelopen 1906. De belangrijkste rivier in Leuven was ongetwijfeld de Dijle.

De Dijle kronkelde ooit in het waterrijke Loobroek samen met de Leibeek. Bij de aanleg van de Vaartkom in 1750 werd de oude bedding van de Dijle opgeheven door ze op te vullen met aarde en te verplaatsen. De zo ontstane Nieuwe Dijle werd op een afstand van de Vaart parallel met de Leibeek gegraven. Tussen de Nieuwe Dijle en de Vaart werden de terreinen bouwklaar gemaakt voor de industriële ontwikkeling, die met de nodige vernieuwingen, vandaag nog steeds doorgaat. Waar nu de Leibeek onder de Diestsevest doorloopt, stond indertijd de waterpoort 'het Nieuwwerk', die in 1561 als extra versterking werd gebouwd. Een uitkijktoren stond boven de doorgang van de Leibeek. Bij de aanleg van de Vaart werd de kronkelende Dijlebedding verplaatst en naast de Leibeek heraangelegd vooraleer de stad te verlaten. De Tweewaters werden zo geboren. Ze vormen samen met het Montfortanenpark, een oase van rust, die vandaag echter bedreigd wordt door de ontmanteling van dit park voor een zoveelste woonblok.

Postkaart, niet gelopen. De Leibeek vormde samen met de Dijle de Tweewaters, een romantisch stukje natuur tussen de Vaart en de binnenstad.

4.2. Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw Middelaes

Postkaart Nels-Thill, Bruxelles, série 36, n°8, gelopen 1969. Even voorbij de Tweewaters krijgt men op de Diestsevest een uniek zicht op de Parochiekerk van O.-L.-V.-Middelaes, ontworpen door Eugène Stassin in 1937-1938. Bij de klokkenroof in 1943 door de Duitsers verloor de kerk één klok. Bij de bombardementen aan de Vaart in 1944 werd de kerk zwaar toegetakeld.

Postkaart Nels-Thill, Bruxelles, serie 36, n°65, met postzegel nr. 851, uitgegeven in 1951, zonder afstempeling. Op de Diestsevest torent in de verte de kerktoren van O.-L.-V.-Middelaes. Een opmerkelijk feit is dat op de toenmalige Diestsevest de middenrijstrook gebruikt werd om door te rijden zonder halt te houden. De twee andere aparte rijstroken waren bedoeld om leveringen uit te voeren. Was dit de prille aanzet tot de uiteindelijke ring rond Leuven ?

4.3. Klooster der Montfortanen

Postkaart Nels-Thill, foto Cuypers, niet gelopen. Kerk O.-L.-Vrouw, Middelares aller genaden Leuven (Paters Montfortanen) aan de Diestsevest. Deze prentbriefkaart toont een panoramisch zicht op de achterkant van het klooster.

Aan een prachtig park, een groene long langs de huidige drukke verkeersader van de Diestsevest, ligt het klooster der Montfortanen.

De stichter van de Montfortanen was Louis-Marie Grignion de Montfort (1673-1716). Hij was een groot en onvermoeibaar volksmissionaris in Bretagne (Frankrijk). Hij verstond de kunst om het geloof ook voor eenvoudige mensen verstaanbaar te maken.

Montfort is de grondlegger van drie congregaties :

- Het Gezelschap van Maria (Montfortanen)
- De Dochters der Wijsheid
- De Broeders van Sint-Gabriël

Op verzoek van Kardinaal Mercier vestigden de Montfortanen zich in 1921 in Leuven. Zij richtten er een heiligdom op ter ere van Maria Middelaes ter verspreiding van de Maria devotie volgens Montfort. Zo ontstaan tien jaar later de Montfort bedevaarten, die heden ten dage nog steeds worden georganiseerd.

5. Tiensevest

Postkaart met vermelding op de achterzijde phototypie E.Desaix, Bruxelles, gelopen 1924. Deze prentbriefkaart laat een prachtig stuk Tiensevest zien met het tramspoor slingerend richting stadskern en splitsend richting station.

De Tiensevest ligt tussen de Diestsepoort en de Tiensepoort. Onder het Hollandse Bewind werden de stadswallen definitief afgebroken en werd gestart met de aanleg van een brede ringboulevard met een systeem van tolheffingen.

De Tiensevest werd in 1822 genivelleerd en beplant met dubbele bomenrijen. Het rooilijnenplan van stadsarchitect Laenen werd in 1839 goedgekeurd. Daarna volgde de aanleg van het Stationsplein, het huidige Martelarenplein.

Tot 1950 behield de Tiensevest zijn uitzicht van promenade. Door de verkeersdrukke werd de 'boulevard' echter herschapen in een drukke verkeersbaan.

Na de aanleg van de vesten waren het vooral burgerwoningen en voorname herenhuizen die langs de Tiensevest werden opgetrokken en die zo het exclusieve en residentiële karakter van deze vest benadrukten.

De oorlog van 1914 richtte aan de Tiensevest een ware ravage aan. Bijna alle huizen werden zwaar beschadigd of afgebrand. Tijdens de wederopbouw werden enkele panden naar hun vooroorlogse toestand herbouwd.

Tijdens Wereldoorlog II legden de bombardementen van 1940 de buurt van de Tiensepoort opnieuw volledig in de as.

Gelukkig heeft de Tiensepoort tot op heden haar historische wederopbouw van na 1914 in grote mate weten te behouden.

5.1. Het station

Postkaart Nels-Thill, Bruxelles, Serie 36, No. 25, gelopen 1910. Bij het begin van de Tiensevest ligt het stationsgebouw uit 1879. De prachtige luifel aan de voorzijde van het gebouw werd afgebroken en nooit meer heropgebouwd. Bijzonder op deze prentbriefkaart zijn de authentieke personages en voornamelijk de twee mannen met stootkar.

Postkaart Marco Marcovici, éditeur, Bruxelles, niet gelopen. Het imposante stationsgebouw werd over de volledige lengte opgetrokken in witte natuursteen.

Let op deze prentbriefkaart op de unieke en enige wagen die de stationsomgeving onveilig maakte !

5.2. Het Martelarenplein

Postkaart Nels-Thill, Bruxelles, Série 36, No. 14, gelopen 1920. Wanneer men de Tiensevest volgt, komt men automatisch op het Martelarenplein. Dit plein, vóór WO I Statieplaats, kreeg de nieuwe naam omwille van het feit dat tientallen burgers er op 25 en 26 augustus 1914 door de Duitsers gefusilleerd, en vervolgens in der haast ook begraven werden.

Zowel in de vorige eeuw, als heden wordt het Martelarenplein gekenmerkt door zijn vele brasserieën, restaurants en hotels, die klaarstaan om de reizigers die van het station komen, te verwennen.

Van op de Tiensevest kon men eveneens niet naast het majestueuze standbeeld van Sylvain Van de Weyer kijken. Het was het eerste standbeeld in Leuven, ingehuldigd op 1 oktober 1876. Het verhuisde eerst naar de Volksplaats (het huidige Mgr Ladeuzeplein) om uiteindelijk een vaste plaats te krijgen op de Kapucijnenvoer. Bij de heraanleg van de Kapucijnenvoer werd het beeld tijdelijk verhuisd naar de centrale stadswerkplaatsen, waar het zich heden ten dage nog bevindt.

De Luikse industrieel Van de Weyer, een geboren Leuvenaar, was lid van het Voorlopig Bewind en adviseerde een spoorweg te bouwen van de Schelde naar de Rijn. Op 1 mei 1834 ondertekende Leopold I de wet tot oprichting van de Belgische Spoorwegen.

Wie vandaag het Martelarenplein bezoekt zal geïmponeerd worden door een ander, zij het even speciaal monument : het Vredesmonument. Let ook op de diversiteit van de verschillende transportmiddelen, afgebeeld op de kaart, die een typisch stadsbeeld weergeven van de vorige eeuw : elektrische tram, gemotoriseerde voertuigen, paard met kar, mannen te paard en voetgangers.

Postkaart Nels-Thill, Bruxelles, série 36, n° 112, gelopen 1929. Van op de Tiensevest naar het Martelarenplein is een kleine afstand. Maar het loont zeker de moeite om ook van de overzijde van het plein de prachtige, nog bestaande, historische gebouwen te bewonderen. Bij de brand van 1914 werd heel het Martelarenplein, toen Statieplaats geheten, door de Duitsers verwoest. Zoals je op de vorige prentbriefkaart kan zien bestond de Statieplaats uit bijna allemaal dezelfde harmonieuze, witte huizen. Het plein werd na de oorlog volledig heropgebouwd tot het huidige Martelarenplein, waarbij de beide grote hoekgebouwen, die de toegang tot de Stationstraat (de huidige Bondgenotenlaan) vormden al direct elkaars grootste concurrenten werden met aan de ene zijde 'Hotel Royal' en aan de andere zijde 'Hotel de l'Industrie'. Op deze prentbriefkaart zien we niet alleen een koets met paard, maar ook dat er een elektrische tram klaarstaat om de Stationstraat in te rijden om zo de verbinding tussen het station en het centrum van de stad te realiseren. Deze prachtige laan is ongeveer één kilometer lang en was en is nog steeds het kloppend handelshart van Leuven.

Hotel Royal

Hotel de l'Industrie

Postkaart Nels-Thill, Bruxelles, série 36, n° 106, niet gelopen. Zoals op deze prentbriefkaart kan vastgesteld worden, heeft het eerste gemotoriseerd verkeer al zijn intrede gedaan in Leuven. De typische auto's uit vorige eeuw bracht de rijke burgerij via de Tiensevest naar Leuven. Daar kon men dan op het Martelarenplein eenvoudig en gratis zijn wagen stallen. Met het nieuwe circulatieplan en het strikte parkeerbeleid dat de stad Leuven recent heeft ingevoerd, kan men hier alleen nog maar van dromen. Bemerk dat de traditie van de buitenterrassen toen al zijn intrede had gedaan.

Postkaart Nels-Thill, Edit.:Office tout Louvain, 15, avenue des Allieés, Louvain, niet gelopen. Van op de Tiensevest hoeft men niet ver te stappen om een lekker Leuvens biertje te proeven. Dit kan al op het Martelarenplein en wanneer men goed kijkt op deze prentbriefkaart kan men centraal een volgeladen kar met biertonnen zien, getrokken door een os !

5.3. Het Vredesmonument

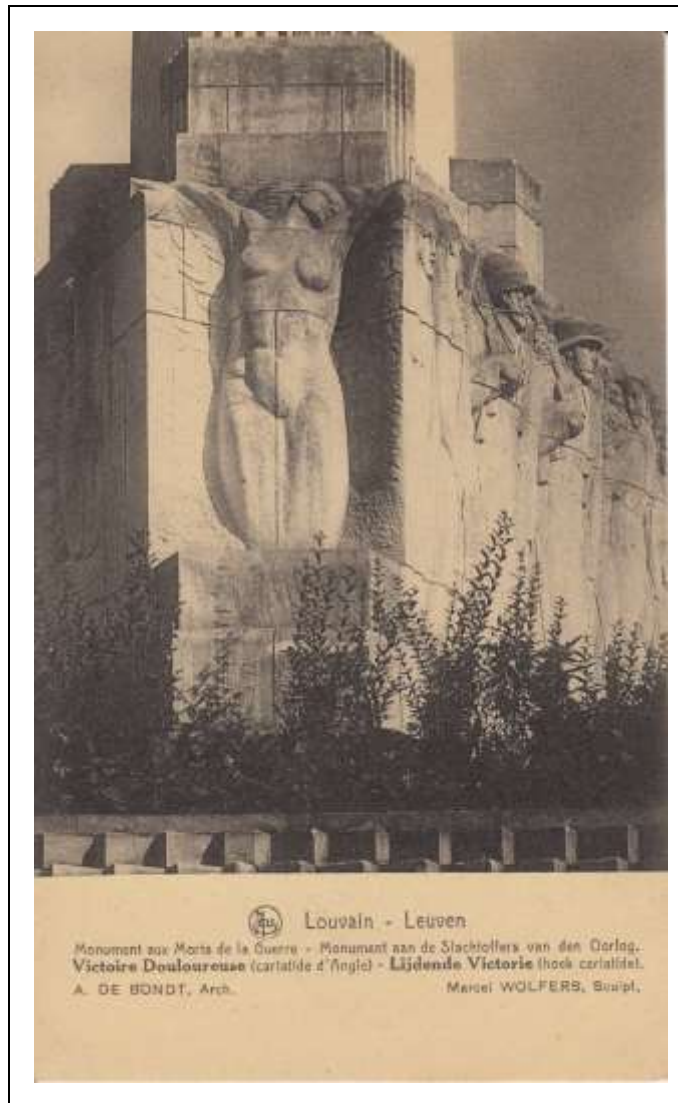
Postkaart Nels-Thill, Bruxelles, série 36, n° 32, gelopen 1931.

Het Vredesmonument torent statig boven het stationsgebouw uit. Als een vuurtoren werpt het zijn licht over de Bondgenotenlaan en de Tiensevest. De architect van dit kunstwerk was A. De Bondt en de heer M. Wolfers beeldhouwde de taferelen. Vooral de gebeeldhouwde naakte vrouwenfiguren zorgden onder de toenmalige Leuvense bevolking voor heel wat controverse. De preutsheid, eigen aan die tijd, zorgde met deze figuren en dan vooral op een vredesmonument, voor zowel voor- als tegenstanders. Velen vonden het dan ook een aantijging aan zowel de goede smaak als het gevestigd fatsoen.

 Postkaart Nels-Thill, Bruxelles, série 36, n° 50, niet gelopen. Op de Tiensevest torent statig en groots een prachtig monument waar men als bezoeker niet kan naast kijken. Leuvenaars die over het monument spreken, hebben het over het monument der martelaren of over het oorlogs-gedenkteken of oorlogsmonument. De officiële benaming is echter Vredesmonument. Het monument werd op 26 april 1925 ingehuldigd en bestaat uit een driehoekige basis, een sokkel en een hoge zuil. De bas-reliëfs op de sokkel zijn wel heel bijzonder. De afgeknotte hoeken tonen drie grote vrouwelijke gevleugelde naaktfiguren die de lijdende overwinning voorstellen. De overige beeldhouw-werken op de sokkel herinneren aan het trieste oorlogsverleden van de stad en stellen de Duitse inval, de vlucht van de bevolking, de vernietiging van de stad, de aftocht van de vijand, en de wederopbouw van de stad voor. Op 20.08.1914 werd Leuven door de Duitsers bezet. Vijf dagen later ontstond er aan het station een schietpartij en veronderstelden de Duitsers dat er Leuvense sluipschutters aan het werk waren. Als represaillemaatregel werden er op het plein tientallen Leuvenaars gefusilleerd en in der haast onder wat losse aarde verborgen. En zo veranderde het 'Stationsplein' in 'Martelarenplein' en werd het Vredesmonument een eerbetoon aan alle Leuvense oorlogsslachtoffers.

Postkaart Nells met vermelding Photo Becker, Bruxelles en Copyright by Marcel Wolfers and A. De Bondt, niet gelopen. Wanneer men van op de Tiensevest dichterbij naar het Vredesmonument wandelt kan men van dichtbij de bas-reliëfs gedetailleerd bewonderen. In 2004 werd, na vele jaren van verkommering en overwoekering door wilde plantengroei, een grondige restauratie van het Vredes-monument doorgevoerd. Tijdens de tweede wereld-oorlog werd het monument ernstig vernield. In op-dracht van de Duitsers werden Leuvenaars aangeduid die verplicht werden om de bas-reliëfs weg te hakken. De afbeelding van de oneervolle vlucht van de Duitsers tijdens de eerste wereldoorlog was hun immers een doorn in het oog.

Beeldhouwwerk Lijdende Victorie Vredesmonument

Beeldhouwwerk soldaten Vredesmonument

5.4. De Tiensepoort

Postkaart Nels-Thill, rue Simonis, 20-22, Bruxelles, S. 36, N° 49, gelopen 1923. Wanneer men de Tiensevest volgt, komt men automatisch op de Tiensepoort. Kenmerkend voor deze poort waren de voormalige tolhuisjes en de brievenbus aan één van deze tolhuisjes. Het is deze brievenbus die tijdens de eerste wereldoorlog nog een belangrijke rol zou spelen. Het was Léon Schreurs die in Leuven gescheiden geraakte van zijn regiment. Hij koos er voor om zich achter de brievenbus van het tolhuisje te verschuilen en van daaruit 5 Duitse soldaten neer te schieten, alvorens zelf dodelijk getroffen te worden. Hij overleed op 18 augustus 1914 en ging de geschiedenis in als 'de laatste verdediger van Leuven'. Beide tolhuisjes en de brievenbus zijn vandaag helaas verdwenen. Bemerkt op deze prentbriefkaart ook de enige wagen. Nu is de Tiensepoort één van de drukste kruispunten van Leuven. Aan de linkerkant bemerk je ook een dame van de rijke burgerij die zich beschermt tegen het felle zonlicht onder een sierlijke parasol. Naast haar duwt een kindermisje de kinderwagen voort.

Graag wil ik jullie eveneens de unieke achterzijde van deze prentbriefkaart laten zien. Niet alleen bleek het gebruik van de Franse taal een normale zaak, maar in die periode bleken de Leuvense handelaars reeds goed de sterkte van persoonlijke reclamestempels te beseffen.

Postkaart Nels-Thill, Bruxelles, série 36, n° 24, gelopen 1931. De Tiensepoort sluit naadloos aan op de Tiensevest. Centraal op deze prentbriefkaart kan men de Leuvense 'arm der wet' in actie zien. Het bleek een drukke dag met in de verte de wegrijdende tram, heel wat geparkeerde vrachtwagens, wandelaars en ijsjeskopers die aan de mooie handkar van de roomijsventster 'Paulinke' een ijsje gingen kopen. Tegen het rechter toluhuisje werd het standbeeld ter ere van Léon Schreurs opgericht op 23 juni 1923. Momenteel kan men het standbeeld bewonderen in de groene zone langs de Léon Schreursvest.

Postkaart Nels-Thill, Bruxelles, série 36, n° 25, niet gelopen. Men ziet de Tiensepoort, die men bereikt via de Tiensevest, met het vertrouwde ijskarretje, maar toch ook enkele kleine wijzigingen, waaronder een centrale lantaarnpaal en bewegwijzering.